

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UPA 2019/182
07.05.19.
Peter Olsen

Timersortartut nuna sinnerlugu unammisartut sungiusaqatigiittarnissaminnut periarfissagissaarnerulernissaat misissoqqullug Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuineri annermik angallannermut akit qaffaseqisut unamminarsinnaaneri immikkut isiginiaqquneqarput. Naalakkersuisut Timersoqatigiit Kattuffiannut, specialforbundinut kiisalu allanut soqutigisaqatigiinnut susassaqtartunut attaveqaqquneqarput siunertaralugu misissuineri UPA2020-mit Inatsisartunut agguanneqartussamut, peqataatitsinissaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit)

Inuit Ataqatigiit naleqartitatta pingaartilluinnakkatalu ilagilluinnarpaat timikkut tarnikkullu peqqis-suunissaq. Timikkut tarnikkullu peqqissuunissarput, timikkut tarnikkullu nukittorsarneqartuar-nissarpullu pillugu, ukiuni kingullerni sisamangulersuni inatsisartuni oqallinnermi peqataallutalu siuttuujuartarsimaavugut. Timikkut tarnikkullu peqqissuunissarput nukittuujunissarpullu pillugit oqallittarnitsinnut peqataasarsimanitsinnullu uppersaatissat ilagiinnarpaat 2016-mi inatsisunik nutaanik marlunnik pilersitseqataasimanerpuq, uagut Inuit Ataqatigiit siuttuuffigisimatsinnik, tassalu Timersorneq Timigissarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaat aammalu Kulturi Sunngiffillu pillugit inatsisartut inatsisaat 2016-meersut.

Inuup peqqinnartumik inuuneqarnissaa, inuunermilu sinnerani peqqissuulluni inuuneqarnissaa Inuit Ataqatigiinniit kissaatigilluinnakkatta ilagilluinnarpaat. Pitsaaliunerit, timersorneq, timigissarnerlu aqputigalugit peqqinnartumik inuuneqalersinnaaneq anguneqarsinnaavoq.

Tamaattumik tamanna pillugu Nivi Olsen Demokraatit, Inuit Ataqatigiinniit qutsavigerusupparput oqaluuserisassamik uuminnga soqutigilluinnakkatsinnik siunnersuuteqarsimammatt. Torrak, tassa ajunngilluinnarpoq qujanarujussuaq, imaallaat tamaaliornitsivut, timersorneq pillugu oqalliseqqilaarsinnaanngussaavut alloriaqqilaarsinnaanngorlulalu.

Timersorneq pillugu kingullermik oqalliseqataavugut ukiaq manna 2018-mi ukiakkut ataatsimiin-nitsinni. Tamatunnga tunngatillugu ataatigut atsiortunga timersorneq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiamik imaattumik qulequtalimmik oqallitsitsisimavunga;

"Qanoq ililluta nunatta iluani timersornikkut pitsanngorsaallutalu ineriartortitseqqissinnaavugut? Nunatta nunanut allanut unammisartoqarnerup tungaatigut inerisaajumalluta, timersoqatigiiffiit nunatsinni pissartanngorniuttarnerit avataatigut, nunatta iluani unammisaqattaarnerat akulikinnerulersinneqassappata taava qanoq iliuuseqartariaqarpugut? Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut."

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiarisimasara, ilaatigut ukiumut ikinnerpaamik 3.5 mio.kr.-nik amerlanerusunik timersornermut aningaasaliissuteqartoqartalernissaanik kaammattuummik imaqaar-toq partiinit tamanit tigulluarneqarpoq.

Tamanna pillugu Inuit Ataqatigiinniit nuannaarutigilluinnarput aningaasanut inatsissamut 2019-miit 2022-ip tungaanut atuuttussamut tunngatillugu isumaqatigiinniarnitsinni timersornermut aningaasaliissutigisartakkatsinnik qaffaasoqarnissaa peqataaffigalutigu

isumaqatigiissusiorfigigatsigu; 2019-mi 3,9 mio.kr.-nik qaffanneqarput, 2020-mi 5,04 mio.kr.-nik qaffanneqassallutik, 2021 aamma 2022-mi 6,72 aamma 8,4 mio.kr.

Apeqquyteqaat aallaavigalugu oqallisissiarisimasara tunngavigalugu aatsaat taamak amerlatigisunik timersornermut aningaasaliissuteqartoqarsinnaalersimanera nuannaarutigeqaara tulluusimaarutiga-aralu.

Apeqquyteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq malitseqartipparput inatsisartut ataatsimoortut oqaaseqaatissaannik.

Inatsisartut ataatsimoortut oqaaseqaatissaat ima oqaasertalerneqarsimasoq saqqummiupparput;

"Inatsisartut ataatsimoortut Naalackersuisunut kaammattuuteqarput pitsaaliunikkut, timikkut tarnikkullu inerisaaqqinnissaq nukittorssaaqqinnissarlu siunertaralugu aningaasanut inatsisissamut missingersuusiornerni ukiunut tulluittunut kulturikkut timersornikkullu anguniakkanut naleqquttumik aningaasaliissuteqartalernissaq siunertaralugu kalaallit nunaanni timersoqatigiiffiit kattuffiannut saaffiginnissuteqassasut suleqatiserinnissasullu.

Taamatutaaq inatsisartut ataatsimoortut naalackersuisunut kaammattuuteqarput 2019-ip ingerlanerani kommunit, susasaqartullu tamaasa peqatigalugit suleqatigalugillu timersornermik ineriartortitsinissaq pillugu isumasioqatigiinnermik aqqissuuseqqullugit.

Isumasioqatigiinnerup siunertarissavaa timersorneq timigissarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaannik nr. 15, 6 juni 2016-meersoq pillugu nalilersueqqinneq; Inatsit anguniakkanut naleqquppa? Suna aqqitassavaa suna naleqqussagassavaa? Timigissaatigalugu timersortartunut inatsit naleqquppa? Pimoorullugu timersortartunut, nunanullu allanut unammisartoqarnermut inatsit naleqquppa? Anguniakkanut aningaasaliissutigineqartartut naammappat? Sungiusaasoqarneq qangatut ingerlaannassava? Imaappoq nammineq piumasuseq tunngavigalugu ingerlanneqassava? Imalunniit arlaatigut aningaasatigut ajunngitsorsiassaqarsinnaalersinnaaneq anguniarneqassava? Soorlu Islandimi taamatut ingerlatsisoqalereersimasoq.

Isumasioqatigiinnermit innersuussutit timersornermut timigissarnermullu inatsisip ullutsinnut naleqqussarneqarnissaanut Inatsisartunit Naalackersuisuniillu tunngavissatut atorneqarsinnaapput."

Takisuuliutigeqqinnagu; tassa qulaani issuarneqartup takutiinnarpaa Inuit Ataqatigiit aamma uagut tassaagatta timersornermik pingaartitsisut tapersersuisullu. Tamaattumik Nivi Olsenip siunnersuutaa paasilluarparput aamma tapersersorluarsinnaavarput. Taamaattoq Inuit Ataqatigiinniit qulequttap suli annerusunngorlugulu siammasinnerusunngorlugulu aqqinneqarnissaa kissaatigeqaarput.

Inatsisartut pisussaaffigaarput innuttaasut tamaasa assigiimmik, immikoortitaqaralu sullissinissarput. Assersuutigalugu imaangitsoq nunanut allanut unammisartuutivut kisiisa pillugit sulissasugut. Naamik, taamaattoqassanngilaq. Timersortartut kikkuugaluarpataluunniit tamaasa assigiimmik sullisissavagut; nunanut allanut unammisartuuppata, atuarfimmi timersorneruppat, timigissaatigalugulu timersortartuuppata, tamaasa assigiimmik sullisissavagut.

Taamaattumik Nivi Olsenip siunertaa anguniagaalu paasilluarlugulu tapersernartikkaluarlutigu taamaattoq qulequtaq suli annerusunngorlugulu siammasinnerutikkusupparput, timersortartut tamaasa assigiimmik sullineqarnissaat anguneqarsinnaaqqullugu.

Tamanna pillugu allannguutissatut siunnersuummik imaattumik saqqummiussaqaarusuppugut:

“Timersorneq timigissarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaata nr. 15, 6.juni 2016-meersup nalilersuiffigeqqinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut. Timersoqatigiit Kattuffiat, specialforbundet, attuumassuteqarsinnaasullu tamaasa peqatigalugit nalilersuineq ingerlanneqassaaq, ilaatigut nunanut allanut unammisartuutitta sungiusarnissaannut unammisaqattaarsinnaanerannullu tunngasut aammalu timersoqatigiiffiit timigissartartullu ulluinnarni atugarisaannut tunngatillugu, aningaasatigut sinaakkusiunneqartartut inatsimmut sanilliullugit ullutsinnut naleqqunnersut nalilersuiffigineqassallutik. Nalilersuineq inassuteqaatitalik naammassereersimassaaq inatsisartunullu agguanneqareersimassalluni UPA 2020 sioqqullugu.”

Paasisama ilagaat ukiaq manna 2019-mi Timersoqatigiiffiit Kattuffiat pilersaaruteqartoq timersorneq pillugu katerisimaartitsinissamik. Ulluni marlunni timersorneq pillugu isumaqasioqatigiittoqarniarpoq, nunarsuarmilu timersornerpaanngornissarput pillugu periusissiaq aallartinneqartussaasimalluni.

Periarfissatsialassuaq tamanna atorluaanarnareqarsinnaannginnerpa? Timersoqatigiiffiit Kattuffiata ukiaq, ullut marluk atorlugit timersorneq pillugu isumasioqatigiissitsileruni suliaasaq taanna suliaralugu aallartiinnarsinnaannginnerpa?

Taamatut Inuit Ataqtigiinniit oqaaseqarluta, allannguutissatullu siunnersuuteqarluta, suliaasaq una ataatsimiititaliamut susassaqtumut suliareqqitassanngorlugu ingerlateqqipparput.

Qujanaq

Peter Olsen